

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 970/2023
25.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Данијел Динчић адвокат из ..., против тужене Основне школе „22. август“ ..., чији је законски заступник Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате накнаде трошкова за исхрану и регрес, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3404/22 од 02.11.2022. године, у седници одржаној 25.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3404/22 од 02.11.2022. године у делу којим је одлучено о главној ствари.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3404/22 од 02.11.2022. године у делу којим је одлучено о трошковима поступка и у том делу предмет враћа другостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2187/21 од 10.06.2022. године, усвојен је тужбени захтев тужиље и ставом првим обавезана тужена да тужилји на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.05.2018. године до 30.04.2021. године исплати износ од 115.314,50 динара, са законском затезном каматом од 01.03.2022. године до исплате, као и износ од 23.982,26 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 28.02.2022. године. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужилји на име накнаде регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.05.2018. године до 30.04.2021. године исплати износ од 84.987,54 динара са законском затезном каматом од 01.03.2022. године до исплате као и износ од 17.385,30 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 28.02.2022. године. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужилји на име трошкова парничног поступка исплати износ од 60.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке тужилја је ослобођена обавезе плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3404/22 од 02.11.2022. године, преиначена је првостепена пресуда у обавезујућем делу тако је одбијен као неоснован тужбени захтев ради исплате накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег за период од 01.05.2018. године од 30.04.2021. године и то накнаде трошкова за исхрану у току рада у износу од 115.314,50 динара са законском затезном каматом од 01.03.2022. године до исплате, као и износ од 23.082,26 динара по основу затезне камате обрачунате од доспелости до 28.02.2022. године, а за регрес износ од 84.987,54 динара са законском затезном каматом од 01.03.2022. године до исплате, по основу затезне камате 17.385,30 динара обрачунате од доспелости до 28.02.2022. године и захтев за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 60.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом дугим ирзеке обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове првостепеног парничног поступка у износу од 30.000,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 32.633,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), и оценио да је ревизија тужиље делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је запослена код тужене на радном месту ... са коефицијентом плате 6,30. Тужена тужиљи у спорном периоду није исплаћивала накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а њихова висина утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке који је износ неисплаћених наканда на име трошкова исхране у току рада и регреса за годишњи одмор утврдио користећи се најповољнијим критеријумима за тужену у важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији: накнада трошкова за исхрану у висини од 250,00 динара бруто на дневном нивоу (175,25 динара нето), а накнаду за регрес у висини од 1/1 минималних зарада на месечном нивоу према којој варијанти налаза је тужиља определила тужбени захтев.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев са позивом на одредбу члана 111. и 118. Закона о раду, закључујући да тужиља има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду и то у висини која се одређује на основу минималне цене рада, утврђене у складу са законом, за месец у којем се врши исплата. Надаље закључује да и поред тога што је тужиљи вршена доплата до износа минималне зараде, није јој исплаћивана накнада трошкова исхране за време рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је стога оценио да је тужена дужна да разлику у заради и накнаде за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора исплати у износима утврђеним вештачењем, а према

критеријумима из важећих посебних Колективних уговора у Републици Србији који су регулисали те исплате.

Другостепени суд није прихватио овакво правно становиште првостепеног суда, па је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за исплату тражених накнада за трошкове исхране у току рада регрес за коришћење годишњег одмора јер су тражене накнаде у смислу члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама, који се овде примењује на основу члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања, садржане у коефицијенту за обрачун плата што значи да се исте остварују кроз обрачун и исплату плата услед чега је одбио захтев тужиље за исплату тражених накнада.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 88/17...6/20) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01...157/20) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. истог Закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника Републике и Народне Скупштине Републике Србије, док је одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ број 21/15, 92/20) у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1.). Уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...95/18) у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), док према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на

запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01...19/21), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. ове Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у основном образовању. У конкретном тужила је запослена у основној школи па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатака по основу рада према одредби члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Супротно ревизијским наводима супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон, Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, то ова одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговорима за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ број 21/15, 92/20, чије важење је на основу споразума продужено до 05.03.2022. године) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis* произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужилци не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је стога чињеница да је тужилци у спорном периоду исплаћивана зарада мања од минималне на основу одредбе члана 20. став 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији да је била нижа од минималне) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, основано се ревизијом тужене побија одлука о трошковима поступка.

Према члану 153. ЗПП, о трошковима поступка одлучује се према успеху странака у спору. Тужилца је у овом спору поставила два тужбена захтева на начин

предвиђен чланом 197. став 2. ЗПП. Првостепени суд је усвојио први тужбени захтев и зато није одлучивао о другом (евентуалном) тужбеном захтеву. Првостепену пресуду преиначио је другостепени суд тако што је одбио тужбени захтев и одлучио о трошковима поступка, иако није одлучено о другом (евентуалном) тужбеном захтеву. С обзиром да одлука о трошковима поступка зависи од исхода спора – одлуке о свим тужбеним захтевима, другостепени суд је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 153. став 1. ЗПП на коју се основано указује тужиљиним ревизијом.

Из тог разлога, на основу члана 415. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

У поновном поступку другостепени суд ће, ако сматра да је други (евентуални) тужбени захтев сазрео за одлуку, одлучити и о том захтеву и трошковима поступка. У супротном, укинуће одлуку првостепеног суда о трошковима поступка и предмет вратити том суду са упутством да одлучи о евентуалном тужбеном захтеву и захтевима странака за накнаду трошкова поступка.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић